

Má vlast 1918 - 2018

Koncert 22.04.2018 • účinkující a skladatelé

Kladenský symfonický orchestr

Kladenský symfonický orchestr, člen České asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles, člen evropské a světové federace orchestrů, vstoupil v roce 2018 do své 116. koncertní sezóny. Vedení orchestru kvalitními dirigenty (Hynek Kubát, žák Antonína Dvořáka, Vašatovci, Jan Snítíl, Vítězslav Podrazil, Jiří Mikula, Martin Klepetko, Adolf Melichar, Zbyněk Müller, Vlastimil Mareš, Karel Procházka) je společným znakem jeho historie i současnosti. V současné době jsou stálými dirigenty orchestru Karel Procházka a Vlastimil Mareš. S tělesem vystupovali vedle vlastních členů i osobnosti velkého hudebního světa (František Ondříček, Jaroslav Kocián, Ema Destinová, Václav Snítíl, Jaroslav Svěcený, Ivan Ženatý, Jiří Panocha, Pavel Zejfart, Daniel Veis, Jiří Hubička, Miloš Bok, Václav Hudeček, Jiří Bárta, Kazuko Nagatomi a další). Dramaturgie

orchestru vychází z české tvorby, zastoupené především obdobím klasicismu a novoromantismu. Nejhranější jsou díla Antonína Dvořáka, prováděny jsou i skladby Mendelssohna, Brahmsa, Čajkovského, Griega, Musorgského, Skrjabinina, Suka a dalších skladatelů. Orchester stál u zrodu projektu Antonín Dvořák a náš kraj, účinkoval na zámku v Třešti (Mezinárodní vědecká konference), vystupoval na Národních festivalech v Písku a ve Slaném. Zahraněční kontakty navázal v roce 1988, kdy přijal pozvání na Orchesterální seminář v Bad Alexandersbadu, který vyvrcholil koncertem v Selbu, na kterém byla mimo jiné provedena Dvořákova Symfonie č. 8 G dur Anglická. V příštím roce přišlo pozvání z Mnichova na Mezinárodní festival neprofesionálních orchestrů. V roce 1990 začala spolupráce a výměnné koncerty s Wandsbeker Sinfonieorchester z německého Hamburku, která trvá doposud, když první setkání muzikantů z obou orchestrů proběhlo již na Orchesterálním semináři v Bad Alexandersbadu v roce 1988. Orchester hrál ve Francii (1992) a kontakty navázal (2000 – 2002) s Wansworth Symphony Orchestra z Velké Británie. V roce 2007 byl orchestr zastoupen při provedení Dvořákova oratoria Stabat Mater v mezinárodně obsazeném orchestru v rámci Národního festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles na koncertech v České republice a v Německu (Teplice, Freital, Ústí nad Labem, Dresden) a v roce 2008 byl zastoupen v obdobném mezinárodním projektu, tentokrát při provedení Symfonie č. 1 c moll Johannese Brahmsa a Slovanského tance č. 1 C dur Antonína Dvořáka (koncerty – Ústí nad Labem, Teplice, Dresden). V roce 2010 to byl mezinárodní projekt Dvořák 2010 a koncerty v Ústí nad Labem a v Drážďanech, na nichž zazněla Symfonie č. 9 e moll Z Nového světa Antonína Dvořáka a Symfonie D dur Lovecká Karla Stamice. V lednu 2011 přišlo opět pozvání do Hamburku; Kladenský symfonický orchestr byl zastoupen při provedení dvou koncertů s Wandsbeker Sinfonie Orchester a Ensemble Felix Kopenhagen z Kodaně v Dánsku. Na koncertech zazněly skladby – Niels W. Gade: Nachklänge von Ossian; Carl Nielsen: Aladdin – Suite, Richard Wagner: Siegfried – Idyll; Janet Albright: Koncert für 3 Violoncelli und Orchester. Poslední setkání s Wandsbeker Sinfonieorchester proběhlo v Hamburku v říjnu 2017. V roce 2015 byla obnovena spolupráce s Jeanem Dubois, která započala před mnoha lety, francouzským skladatelem, zpěvákem, klavíristou a kytaristou, při provedení jeho skladeb za doprovodu Kladenského symfonického orchestru.

Vlastimil Mareš • * 1957 • dirigent

Vlastimil Mareš se s orchestrem setkal poprvé v roce 1996 a od roku 1998 s ním spolupracuje dodnes. Dirigování studoval jako soukromý žák mistra Libora Peška. Tuto nabídku dostal při jejich společném vystoupení s Liverpoolskou filharmonií. Dirigoval zejména orchestr v Českých Budějovicích a Plzeňskou filharmonií. Jako dirigent byl pozván ke spolupráci na projektu festivalu Ameropa založeném na kooperaci hudebníků Ameriky a Evropy. Prof. doc. Vlastimil Mareš byl ve dvou funkčních obdobích děkanem a nadále je profesorem Hudební fakulty Akademie múzických umění v Praze. Je znám především jako vynikající klarinetista. Tento obor studoval ve třídě prof. J. Hlaváče na Plzeňské konzervatoři. Po absolvování Akademie múzických umění v Praze se stal 1. klarinetistou Symfonického orchestru hl. města Prahy FOK, členem Pražského dechového kvinteta, uznávaným sólistou. Své mimořádné hudební nadání prokázal na mezinárodních soutěžích, kde získal vesměs 1. ceny – např. Concertino Praga, soutěž K. Kurpinského v Polsku, Markneurkierchen v Německu, Pražské jaro. S velkým úspěchem pro něj skončily soutěže v Paříži, Římě, kde postoupil do úzkého čtyřčlenného finále. Jeho nahrávky jsou dnes velmi vyhledávané a uznávané doma i v zahraničí (CD rok 96 v Paříži, Gramy Asia 97 - Soul, Gramy classic 93 – Praha). Jako sólista vystoupil na pódii mnoha zemí včetně USA, Japonska i Anglie.

Bedřich Smetana • 02.03.1824 Litomyšl – 12.05.1884 Praha • skladatel

Představitel operního romantického stylu v českých zemích se narodil jako syn sládky pivovaru hraběte Valdštejna. Studoval v Jihlavě, Havlíčkově Brodě a v Plzni, v Praze byl žákem slepého Josefa Proksche, u něhož studoval kompozici a virtuózní hru na klavír. V padesátých letech 19. století opustil z existenčních důvodů svou vlast a živil se koncertní a pedagogickou prací ve vzdáleném Švédsku. Teprve po zlomení tzv. Bachova absolutismu a říjnovém Diplomu z roku 1860, k němuž se čeští lidé upínali jako k možnosti česko-rakouského vyrovnání, se otvírá prostor i pro realizaci snah českých umělců. Smetana se vrací, aby pracoval ve prospěch českého umění. V roce 1874 se začala projevovat fyzická i duševní choroba, která byla příčinou jeho smrti. Smetana dožil svůj věk v ústavu pro choromyslné v Praze a byl pochován na Vyšehradském hřbitově. K jeho operní tvorbě patří Braniboři v Čechách, Prodaná nevěsta, Dalibor, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Libuše, Čertova stěna. Vrcholným Smetanovým dílem je Má vlast – cyklus šesti symfonických básní inspirovaný historií, legendami a krajinou Čech.

Má vlast • Smetanův cyklus symfonických básní Má vlast patří mezi základní díla české národní hudby. Smetanův cyklus sehrál pro širokou veřejnost, v první řadě českou, zásadní význam svým mimohudebním obsahem. Skladatel jím chtěl oslavit z nejrůznějších hledisek svou vlast, která právě v době vzniku skladby prožívala zvláště bouřlivé události vyplývající z její politické situace uprostřed Evropy a související se snahami nalézt a formulovat smysl a význam národní identity. Toto své úsilí

skladatel realizoval v závěrečné etapě své tvorby a navzdory nesmírně těžkým podmínkám, jež mu připravilo závažné onemocnění (především ztráta sluchu), se mu podařilo vytvořit obdivuhodnou a z hlediska dosavadní tvorby celosvětově naprosto ojedinělou syntézu. Smetana původně cyklus nestanovil tak, jak jej známe dnes. Uvažoval o jakési hudební cestě českého národa, jak ji přinesly pověsti a konkrétní historie. Měla začít básní Říp a v řadě neměly chybět básně Lipany a Bílá Hora. Výsledek byl jiný, avšak koncepčně velmi zdařilý a přesvědčivý. Smetanův cyklus je výsledkem individuálního přístupu k hudebnímu vyprávění. Někteří programní skladatelé vypracovávali ke svým skladbách detailní průvodce, jiní poskytli pouze opěrné body a ostatní přenechali posluchačovu vnímání. Smetana se přikláněl k druhému způsobu, přesto k cyklu existují jeho vlastní komentáře, například ve formě korespondence. V případě Vltavy jsou poznámky zaneseny přímo v partituru, je to obraz toku řeky, její průtok Prahou je spojen s připomínkou slávy historického knížecího sídla Vyšehradu; tak jsou myšlenkově obě první básně propojeny. Dirigentu Adolfu Čechovi Smetana roku 1877 napsal, že třetí část je *báj o dívce Šárce při pohledu na krajinu taktéž zvanou, avšak jest každému posluchači dovoleno, aby se přenechal své fantazii a si k tomu přibánil co chce, dle chuti jeho*. Přírodní idylu českých luhů a hájů charakterizoval Smetana jako *všeobecné kreslení citů při pohledu na českou krajinu*. K Táboru původně zapsal do skici jen text písně *Kdož jste boží bojovníci* jako motto, později zdůraznil *vytrvalost a tvrdošjnou neústupnost*, do detailu se však skladba *nedá rozdrobit, nýbrž zahrne všeobecně slávu a chválu husitských bojů*. Sepětí husitského motivu s pověstí o Blaníku je unikátní, tvoří z obou symfonických básní jeden celek. A na samý závěr přijde prostý, a právě proto geniální nápad, který celý cyklus sceluje návratem motivu Vyšehradu. První souborné provedení celého cyklu se uskutečnilo 05.11.1882 v Praze na Žofíně, hrál rozšířený orchestr českého divadla za řízení Adolfa Čecha. České noviny v den koncertu oznamovaly dílo *organicky zcela souvislé, v úplném jeho zlatoskvoucím bohatství, kdy nám dopráno bude kochati se ve velebném, kouzelném celku, jehož krásné části často již tak mocně rozchevly čarovnou svoji mocí mysl i srdce naše*. České noviny při příležitosti prvního souborného provedení celého cyklu uvedly *Jeť Má vlast' skvělým vrcholem všeho, co Smetana v oboru hudby instrumentální vytvořil, jeť velebným hymnem slávy naší [...] Budeme dnes svědky slávy Smetanovy a tedy tím i svědky slávy své, neboť Má vlast', kdyby i jediným dílem našeho mistra byla, stačila by k tomu učiniti jej jedním z největších hudebníků všech národů a věků*. Smetanova Má vlast je považována za významnou součást národního dědictví, byť byla různými režimy nejednou zneužívána i politicky. Navzdory všem těmto faktům včetně různých kritických soudů je dodnes milována a přijímána s úctou a v mnoha pohnutých chvílích překvapuje silou své hudební i obsahové výpovědi (v nové době například v letech 1945, 1968 či 1989). Kladenský symfonický orchestr provedl *Mou vlast* při příležitosti svého stoletého jubilea v Kladně roku 2002 za spoluúčasti muzikantů ze sprátelených zahraničních orchestrů. Nejinak tomu bude, byť v mnohem menším měřítku, při provedení skladby na koncertě v dubnu roku 2018 v Kladně v rámci projektu *Má vlast 1918 – 2018*, který má připomenout a oslavit letošní významnou stoleté výročí naší státnosti a podpořit naši národní hrdost.

